

CZÓBEL BÉLA PÁRIZS, L'AVENUE DU MAINE, 1925

*„...a motívum, mit festünk, ha nem is tűnik el a képen,
de feloldódik a színek, vonalak egymáshoz való
vonatkozásaiban, miáltal visszaadjuk a dolgok
mysteriumát, ez az ami felemel bennünket egy képben...”*

Czóbel Béla

CZÓBEL BÉLA (1883–1976)

Párizs, L'avenue du Maine | Paris, L'avenue du Maine, 1925

Olaj, vászon | Oil on canvas, 73,5 x 93 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Czobel 25

KIÁLLÍTVÁ | EXHIBITED:

| Exposition Bela Czobel. Paris, Galerie Pierre, 1926. április 16-30.
(katalógus: 3. *L'avenue du Maine*)

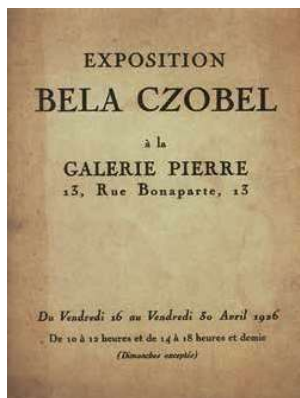
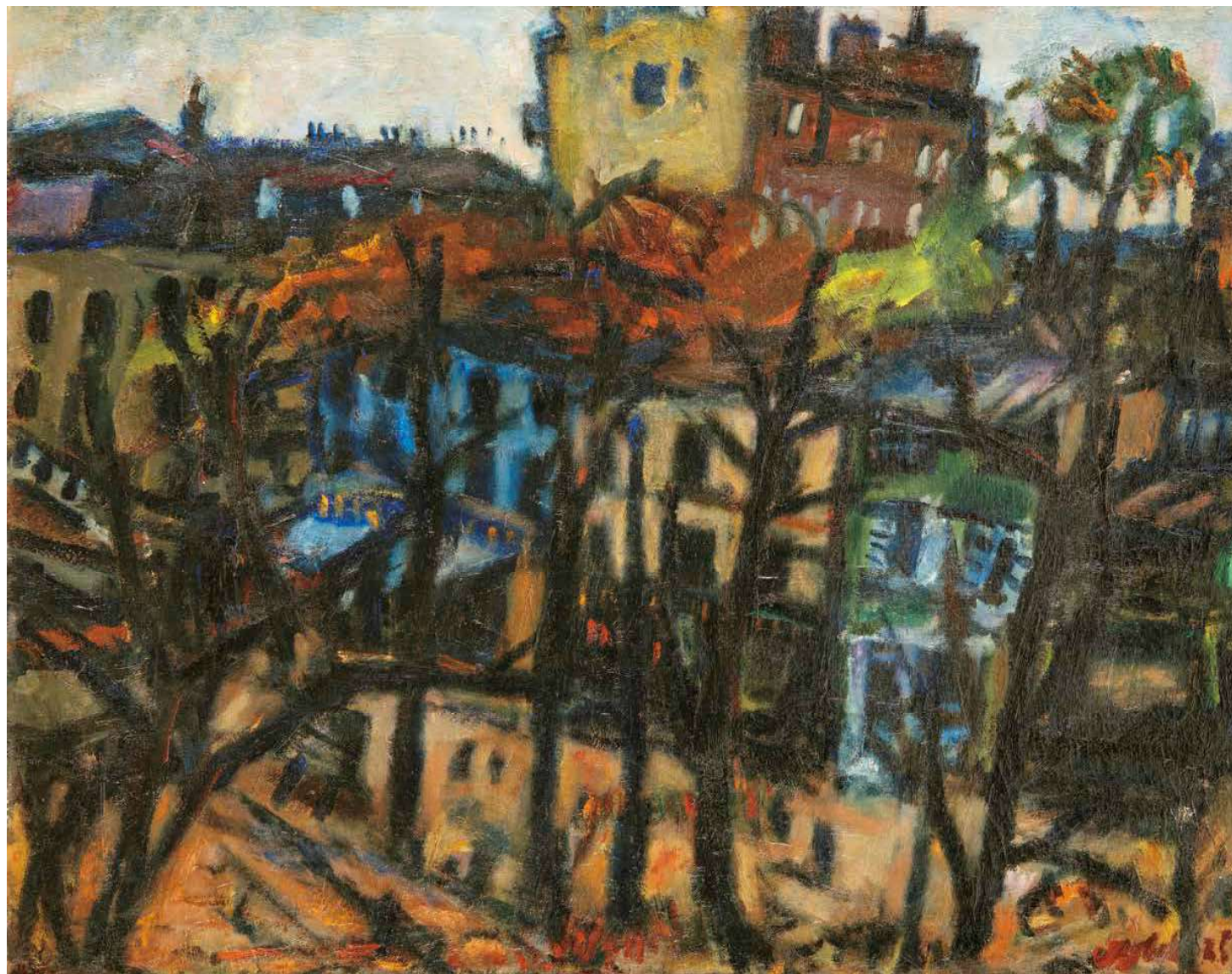
REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

| Kratochwill Mimi: Czóbel Béla (1883-1976) élete és művészete.
Budapest-Veszprém, Magyar Képek Kft. Kiadása, 2001. 153.o.
(Czóbel Béla: *Paris, Avenue de Maine, 1925*, lappang)

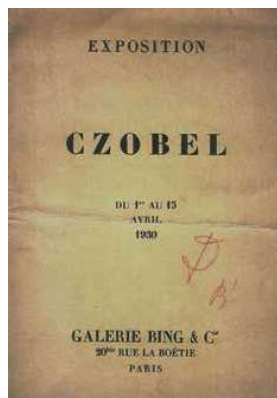
Kezdő ár | Starting price: 26 000 000 Ft / 67 708 EUR

Becsérték: 36 000 000 – 50 000 000 Ft

Estimate: 93 750 – 130 208 EUR

2. Czóbel Béla Galerie Pierre-ben rendezett kiállításának katalógusa, 1926

3. Czóbel Béla Galerie Bing-ben rendezett kiállításának katalógusa, 1930

4. Czöbel Béla a Les Pensées fogadó kertjében, Dieppe-Puys, 1920-as évek vége magántulajdon

5. Czöbel Béla a Hatvany-családdal, Hatvan, 1930-as évek magántulajdon

A húszas évek közepétől Czöbel aktív szereplője lett Párizs művészeti életének. Az új légkörben festészete látványosan megváltozott. Az expresszív formavilág helyett vásznain vastagon és oldottan felhordott színekből építkező kompozíciók jelentek meg. Képeivel rendszeresen részt vett a Salon des Tuileries csoportos tárlatain, ahol az évente megrendezett seregszemléken a hivatalos művészettel szemben álló festők kaptak bemutatkozási lehetőséget. Az École de Paris művészeit propagáló galériákban, a Galerie Bingben, valamint a Galerie Pierre-ben pedig egyéni tárlatokon mutatta be munkáit a párizsi közönségnek. Ez utóbbi galériában szerepelt a most árverésre kerülő kép is.

Czöbel mindeközben nem szakadt el a magyarországi szcénától sem: 1925-ben tagja lett a Képzőművészek Új Társaságának, a KUT-nak. 1930-ban a progresszív festők mellett sikra szálló Tamás Galériában, majd 1931-ben az Ernst Múzeumban szerepelt egyéni kiállítással. A Tamás Galériában figyelt fel Czöbelre a legendás gyűjtő, Fruchter Lajos: „Czöbel kiállítása után megírtam a festőnek Párizsba, hogy művei nagyon tetszettek, és kértem, hogy küldjön még néhány képet választásra.” Későbbiekben személyesen is megismerkedtek, amikor Czöbel Hatvany Ferencet látogatta meg a hatvani birtokon. A Fruchter és Hatvany gyűjteményben számos Czöbel-kép volt található.

VIRÁG JUDIT GALÉRIA

6. Czöbel Béla és párizsi modellje tükörben, 1925 körül

Néhány lombja vesztett fa monokróm kaleidoszkópja mögött, egy tipikus párizsi utca őszi színeiben pompázó részletei bontakoznak ki előttünk. Látszólag csupán ennyi Czöbel festői témája. Azt gondolhatnánk, hogy ezt a szűzsét Maurice Utrillo pár évvel korábban már teljesen kimerítette a Montmartre és környékének monomániás és egyben zseniális rögzítésével, de mégsem. Czöbel 1925 őszén érkezett meg Berlinből Párizsba. Első szállása a Montparnasse-t súroló L'avenue du Maine 71. számú házában volt. Az ablakból pedig festette, amit látott, az utca átellenes oldalának tipikus párizsi részletét. A most aukcióra kerülő kép legközelebbi párhuzama a Magyar Nemzeti Galéria

gyűjteményében található, mely pont ugyanebből a nézőpontból, de természetesen ezer apró részletben eltérő változata ugyanannak a látványnak. Kratochwill Mimi, a művész egyik monográfusa a következőket jegyezte fel Czöbel 1925-ben történt megérkezéséről a franciák, s egyben a civilizált világ kulturális fővárosába: „Párizsi visszatértek új életét máris festéssel kezdte. A Quartier Latin, a Montparnasse-negyed színes forgataga némileg megváltozott azóta, hogy 1914-ben elhagyta, de a kedvenc kávéháza, a Dome, a Coupole, az utcai kis piacok, boltok, utca-sarkok ugyanúgy fogadták, régi ismerősként, mint annak előtte, megtalálta régi barátait, ismerőseit – néhány ugyan már a közeli te-

metőben pihent – és megpróbálta munkával fejezteni Németországban hagyott családját (felesége Isolde Daig és lánya Lisa) hiányát.” Nem sokkal később Czöbel tovább költözött a Hotel de Notre Dame egyik szobájába. Itt együtt lakott Gräber Margit és Perlrott Csaba Vilmos házaspárral, melyről a festőnő így írt Emlékezések könyve című önéletrajzában: „Mikor én megismertem Berlinben, harminchat éves volt. Jóképű, férfias. Később, 1926-ban egy földél alatt laktunk Párizsban a Hotel Notre-Dame-ban, alighanem akkor lehetett élete mélypontján. Családját elhagyta, kis vagyonát elvesztette, Párizs sem fogadta a régi elismeréssel. Magatartásán mi sem látszott mindebből, megtartotta vidám fölényét.”

7. Avenue du Maine, Párizs

8. Czöbel Béla: Párizsi utca, 1925 körül
Szépművészeti Múzeum - Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A párizsi Maine sugárút most aukcióra kerülő ábrázolása Czöbel festészetének legerősebb jellemzőjét, a színek iránti előszeretét mutatja maradéktalanul teljes pompájában. A részleteket egybeolvasztó tónusos színfutamok, izes és nedvűs módon közvetítik a borongós őszi időben fölsejlt utca-képet. Akár Ady Endre híres verssorai is remekül passzolnának ide képaláírásként: „Párisba tegnap beszökött az Ősz. / Szent Mihály útján

suhant nesztelen, / Kánikulában, halk lombok alatt / S találok velem.” Kállai Ernő pedig még a híres költőt is pirulásra kényszerítő költőiséggel írt Czöbelről és a fényteltett színek iránti olthatatlan imádatáról, a művészről szóló 1934-ben megjelent monográfiájában: „Akár tájképet vagy csendéletet, akár arcképet vagy enteriört fessen Czöbel, a motívumbeli különbségeken túl mindig a mélység a festői téma. A fény színforrásai csak helyenként

törnek napra. A megtört árnyalatok szövövénye minduntalan elnyeli és fölissza őket, mint a vizet a föld. Szemünkkel a képfelület süppedékes színtalaját járva, alatta mindenütt ott érezzük az alvilág igézetét. Miközben sötét vermei fölé hajlunk, lelkünket elfogja a metafizikai szédület és magunkat veszejtő szeretnénk elmerülni a Semmibe.”

RUM ATTILA